

B. Bayram¹, S. Dana²

¹Prof., Dr. Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan,
Kazakistan / Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli, Türkiye

(e-posta: bulent.bayram@ayu.edu.kz / bulentbayram01@hotmail.com)

²Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı (e-posta: sezerdana35@hotmail.com)

Manisa İli Gürsu Köyü Tatarlarında Doğum Adetleri ve Gelenekleri

Özet

Tatar Türkleri günümüzde yoğun bir şekilde Rusya Federasyonunun Orta İdil bölgesinde yaşamaktadır. Ancak tarihi vatanları olan bu bölgeden çeşitli sebeplerle dünyanın farklı bölgelerine yayılmışlardır. Osmanlı İmparatorluğu döneminden başlayarak günümüze kadar zaman zaman yoğun bir şekilde zaman zaman da ferdi olarak Türkiye topraklarına da Tatar göçü gerçekleşmiştir. Kazan Tatarları özellikle kendi yaşadıkları köylerde şivelerini ve kültürlerini günümüze kadar yaşatmışlardır. Makalede, Türkiye Cumhuriyeti'nin batısında yer alan Manisa şehrinin Alaşehir ilçesine bağlı Gürsu köyünde yaşayan Tatarların doğum adetleri ele alınmaktadır. Gürsu Kazan Tatarlarının göç edip yerleştiği bir köydür. Köy ahalisi Tatarlardan oluşmaktadır. Akrabalarının bir bölümü Kütahya iline bağlı Efendi Köprüsü köyüne yerleşen Gürsu köyü Tatarları dillerini, gelenek ve göreneklerini belli derecede korumayı başarmışlardır. Onların doğumla ilgili adetleri, alan araştırmasından elde edilen malzemeler çerçevesinde ele alınacaktır. Bu değerlendirmeler neticesinde Tatar kültürünün bu bölgedeki geleceği konusunda da değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'de Tatar kültürü, Türkiye'de Tatarlar, Gürsu Tatarları, geçiş törenleri, Gürsu geçiş törenleri

B. Bayram¹, S. Dana²

¹Prof., Dr. Международный казахско-турецкий университет имени
Ходжи Ахмеда Ясави, Туркестан, Казахстан / University Kırklareli, Kırklareli, Turkey
(e-posta: bulent.bayram@ayu.edu.kz / bulentbayram01@hotmail.com)

²Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı (e-posta: sezerdana35@hotmail.com)

**Traditions and Customs Related to Birth in the Tatars of Gursu Village
of Manisa Province**

Abstract

Today, Tatars live intensely in the Middle Idil region of the Russian Federation. However, they have spread to different parts of the world for various reasons from this historical homeland. From the time of Ottoman Empire to the present times, Tatars have migrated intensively and from time to time individually to Turkey as well. They have preserved their accents and cultures alive, especially in the villages where they live. In this paper, birth customs of the Tatars living in the Gursu village of Alasehir county of Manisa province that is located in the western region of the Republic of Türkiye are studied. Gursu is a village in which Kazanian Tatars emigrated and settled. The village is densely

B. Bayram, S. Dana. Manisa İli Gürsu Köyü Tatarlarında Doğum Adetleri

populated by Tatars. Gursu village Tatars some of whose relatives settled in the Efendi Koprusu village of Kutahya province have managed to preserve their languages, customs and traditions to some extent. Their customs around birth will be handled within the context of the materials collected by field study method. And as a result of the findings, evaluations for the future of the Tatar culture in this region will be made.

Key words: Tatar culture in Türkiye, Tatars in Türkiye, Gursu Tatars, The rituals of transition, The rituals of transitions in Gursu

GİRİŞ

Günümüzde, Türkiye Cumhuriyeti içerisinde farklı coğrafyalarda yaşayan Türk boylarının çeşitli nedenlerle kendi topraklarını terk edip yerleştiği ortak bir vatan durumundadır. Temelde Oğuzların yoğun olarak bulunduğunu söyleyebileceğimiz Türkiye toprakları özellikle Osmanlı İmparatorluğunun dağılışımdan sonra imparatorluk sınırlarında yaşayan pek çok Türk veya Türk olmamakla birlikte Müslüman olan halkın sığındığı bir merkeze dönüşmüştür. Gerek Osmanlı İmparatorluğunun henüz yıkılmadığı dönemde gerekse Türkiye Cumhuriyeti döneminde de özellikle Rusya coğrafyasından siyasî, dinî ve kültürel gerekçelerle pek çok Türk ve Müslüman yine Türkiye topraklarına sığınmak durumunda kalmıştır. Bu göçler zaman zaman kitleler halinde gerçekleşirken zaman zaman da siyasî gerekçelerle ülkelerini terk etmek durumunda kalan aydınların Türkiye'ye gelişle bir beyin göçüne de dönüşmüştür. Özellikle modern dönemde karşılaştığımız Müslüman Türk boylarının temsilcilerini Türkiye'de bulmak mümkündür. Bu bakımdan Türkiye, Türk boylarının büyük bir bölümünü kapsayacak genişlikte ortak bir vatana dönüşmüştür.

Rusya'dan gerek Çarlık gerekse Sovyet Rusya döneminde Türkiye topraklarına göç eden Türk boyları arasında Tatarlar da önemli bir yer tutar. Türkiye'de günümüzde Tatarlar denildiğinde akla öncelikle Kırım Tatarları gelmekle birlikte Kazan Tatarları da mevcuttur. Eskişehir, Konya, Yozgat, Kütahya, Manisa ve Samsun şehirlerinde Kazan Tatarlarının yaşadığı yoğun köyler bulunmaktadır. Özellikle Eskişehir'in Kuruhöyük, Kütahya'nın Efendi Köprüsü, Manisa'nın Gürsu, Sibiryaya Tatarları olmakla birlikte Konya'nın Böğrödelik gibi köylerinde yoğun olarak Kırımlı olmayan Tatarlar kendi lehçe ve kültürlerini günümüze taşımışlardır. Türkiye'de Kırım Tatar Türklerinin dil, kültür, edebiyat, halk bilimi vd. üzerine yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında Kazan Tatar Türklerinin araştırmacıların dikkati dışında kaldığı söylenebilir. Sadece birkaç lisansüstü tezde araştırma konusu olarak Türkiye'deki Kazan Tatar Türkleri ele alınmıştır [bk. 1, 2].

Zaman zaman farklı çalışmalar içerisinde Türkiye'deki Kazan Tatarlarının gelenekleri üzerine de bilgiler yer alıyorsa da [3, s. 216-236] özellikle folklor alanında yapılan çalışmalar söz konusu olduğunda müstakil çalışmaların olmadığı da söylenebilir.

Makalede Manisa'nın Alaşehir ilçesine bağlı Gürsu köyünde yaşayan Kazan Tatar Türklerinin doğumla ilgili gelenek ve görenekleri ele alınacaktır. Türkiye'nin batısında Ege Bölgesinde yer alan Manisa, Türkiye'nin ülke içi ve dışından pek çok yerden göç almış bir şehirdir. Bu bakımdan Balkanlar başta olmak üzere Kafkasya, Orta Asya (Türkistan) bölgesinden şehrin farklı bölgelerine yerleşmiş muhacirler arasında bir de Kazan Tatar köyü bulunmaktadır. Manisa'nın Alaşehir ilçesine bağlı Gürsu, Tatar nüfusunun yerleştiği bir köydür. Köy Manisa şehrine 98, Alaşehir ilçesine ise 15 kilometre uzaklıktadır. Daha eski adı *Karakova* olan köy sulak bir bölge olduğu için daha sonra *Gürsu* adını almıştır.

Köy ahalisi 1897'de dönemin Osmanlı İmparatorluğu topraklarına göç eden Tatarlardan oluşmaktadır. Sözlü kaynakların verdiği bilgilere göre Gürsu Tatarlarının köye gelişleri 1890'lı yıllara dayanmaktadır. Bu köyün Tatarları ilk olarak günümüzdeki Kütahya şehrinin Gediz ilçesine bağlı Efendi Köprüsü köyüne yerleşmişlerdir. Bugün Gürsu'da yaşayan Tatarların bir bölümü de Efendi Köprüsü köyünde dünyaya gelmiştir. Daha sonra köyün bir bölümü bu köyden ayrılıp 1950'lerin başında Gürsu köyüne gelip yerleşmişlerdir [4, s. 45-46].

Metod ve Yöntem

Çalışmada sosyal bilimlerin nitel araştırma yöntemlerinden istifade edilmiştir. Makalenin ana malzemesi halk bilimi derleme metotları [bk. 5, 6, 7] doğrultusunda sahadan derlenmiştir. Sahadan doğum adetleri ile ilgili malzeme yönlendirilmiş ve yönlendirilmemiş karşılıklı görüşme yöntemleriyle derlenmiştir. Derlemecinin erkek oluşu sebebiyle doğal veya doğal olmayan ortamda bir gözlem yapılamamıştır. Görüşme yoluyla derlenen malzemeler deşifre edilmiştir. Gürsu köyü Tatarlarının doğumla ilgili inançları konusunda üç temel eser doğrultusunda doğumla ilgili gelenekler tespit edilerek sınıflandırılmıştır. Elimizdeki temel kaynak durumundaki bu eserler F.S. Bayazitova'nın *Gomernin Öç Tuyl* [8], Ç.Z. Çetin'in *Tatar Türklerinin Gelenek ve Görenekleri* [9], Rasilya Karimova'nın *Müslüman Tatarlarda ve Kreşinlerde (Hristiyan Tatarlarda) Geçiş Dönemleri (Doğum, Evlenme, Ölüm)* [10] adlı çalışmalarıdır. Ancak bunlar Tatarların geçiş törenleri ile ilgili önemli çalışmalar olmakla birlikte makale sınırlarını aşacağı düşüncesiyle derlenen malzemenin söz konusu

eserlerdeki bilgiler çerçevesinde bir değerlendirilmesi yapılmamıştır. Bunlar daha sonraki çalışmaların konusu olarak not edilmiştir. Bir diğer konu kaynak kişilerin doğumla ilgili olarak aynı bilgiler vermiş olması sebebiyle her verinin ardından kaynak kişiler ayrı ayrı gösterilmemiştir. Makale sonunda yer alan kaynak kişi listesinde yer alan isimler derlenen malzemeler konusunda aynı bilgileri vermektedirler.

Doğumla İlgili İnanmalar

Doğum insan hayatının en önemli geçiş dönemlerinden biri olarak çevresinde birçok ritüelin, inancın, geleneğin teşekkül ettiği önemli bir olaydır. Sedat Veyis Örnek klasik çalışması Türk Halk Bilimi adlı eserinde “doğum hemen her zaman mutlu bir olay olarak kabul edilmiştir. Dünyaya gelen her çocuk, sadece anne ve babasını değil, aynı zamanda akrabaları, komşuları, soyu ve sopyu da sevindirmiştir. Çünkü her doğum ailenin, akrabaların, soyun ve sopyun sayısını arttırmaktadır; sayı artışıysa gücün, dayanışmanın artması demektir. Özellikle küçük topluluklarda ve etnik gruplarda aileler, nüfuslarının çokluğu oranında kendilerine güçlü ve dayanıklı hissetmektedirler. Yaygın olan ‘çocuk ailede ocağı tütürür’ sözü de toplumun değer yargısını açığa vurmaktadır” [11, s. 131] ifadeleriyle toplumun doğumun önemini ortaya koymuştur. Doğum ile dünyaya gelen çocuğun hem toplum hem de aile için önemi dikkate alındığında hem öncesi ve sonrası ile doğum hadisesi hem de yeni doğan çocuğun sağlıklı bir şekilde hayatına devam etmesi için birçok inanç, büyüsel uygulama, inanç, olağanüstü varlık da ortaya çıkmaktadır [bk. 12]. Bu konular ayrıntılı bir şekilde birçok çalışmaya konu olmakla birlikte bizim makalede bu tür bir analitik tahlile girme amacımız yoktur. Bu durum çok daha geniş kapsamlı çalışmaları gerektirmektedir.

Doğum Öncesi

Çocuksuzluk bir kusur olarak görülmemektedir, çocuksuz kadın ve aile toplum tarafından dışlanmamakta bu durum Allah’ın bir takdiri olarak kabul edilmektedir.

Sürekli çocuğunu düşüren bir kadına *ebe* ya da *nene* adı verilen kadınlar yardımcı olurlar. Tam anlamıyla uygulanan bir pratikten bahsedilmez. Hamile iken ağır kaldırmamaları vb. söylenir. Günümüzde bu geleneksel yöntemler de terkedilmiştir. Artık hamilelik ile ilgili sorunlarda doktora başvurulmaktadır.

Hamile kadına *avırlı kadın* ya da *kümenli kadın* adı verilmektedir.

Çocuğun güzel olması için anne karnındayken Yusuf Suresi okunur. Kadın hamile iken bu sure okunursa çocuğun güzel ve ahlaklı olacağına

inanılır. Doğacak çocuğun çirkin olmaması için hamilelik süresince bazı hayvanlara bakılmaması gerektiğine inanılır.

Çocuğun cinsiyetini anlamak için herhangi bir pratik yoktur. Ancak zaman zaman kadının boğazına bakıldığı yuvarlak ise çocuğun kız olacağına dair bir inanç bulunmaktadır.

Hamilelik sırasında et çok yenirse çocuğun erkek, meyve çok yenirse kız olacağına inanılmaktadır. Aş ermeye *aş saylanu* denilmektedir. Aş saylanu 4-5 ay kadar devam etmektedir.

Çocuğun kız mı erkek mi olması istendiğinde ne yapılması gerektiğine dair soruya kaynak kişilerin verdiği cevaplar ilgi çekicidir: Cenab-ı Hak ne verirse ona razıyız, kızını da erkeği de o verir, diye eklerler. Hayrın erkekten mi kızıdan mı geleceğinin bilinemeyeceğini, bu sebeple kız ya da erkek olsun diye bir ayırmda bulunulmaması gerektiğini, Allah ne verirse koşulsuz olarak buna razı olunması gerektiği yönünde telkinde bulunulur.

İlk çocuk doğduğunda çocuğun hazırlıkları daha çok kız tarafınca yapılır. Çocuğun yorganını, yastığını, giyim-kuşamını vb. kız tarafı hazırlar. Erkek tarafı da birtakım hazırlıklar yapar.

Doğum Sırası

Doğum yaptıran kişiye *kindik ebisi* adı verilir. Gerekli hazırlıkların yapılmasından sonra doğum esnasında ebe ve yardımcısı gele gele diye bağırır. Çocuk doğduktan sonra göbeği kesilir ve yıkanır. Kindik ebisine çocuğun babası hediyeler verir. Doğumun yapıldığı odada doğum yapacak kadın, kindik ebisi ve kindik ebisinin yardımcısı bulunur.

Doğum esnasında zorlanma söz konusu ise hemen bir muska yazılır. Muskada ayet ya da dualar yazılıdır. Bu muska buruşturulup suyun içine atılır ve bu su doğum yapacak kadına içirilir. Kadın bu suyu içtikten sonra doğumun kolay olacağına inanılır.

Doğum Sonrası

Çocuk bazen yüzünde bir zar ile dünyaya gelir. Bu zara *yüzlük* adı verilir. Yüzlüğü aldıktan sonra onu duvara ya da bir yere yapıştırırlar. Yüzünde yüzlük ile doğan çocuğun büyüyünce onun merhametli olacağına inanılır. Haramdan, kötü alışkanlıklardan, ahlaksızlıklardan kaçınacağı söylenir.

Çocuk doğduktan sonra gelen parçaya *songuluk* denir. Songuluk düşünce alıp yıkanılır ve bir yere gömülür. Bağlamadan veya herhangi bir düğüm atmaktan gömülür. Eğer çocuk ölü doğmuş ise songuluk adı verilen bu parça kefenlenerek gömülür.

Çocuğun göbeğini kindik ebisi keser. Göbek bir taş ya da kiremit parçasının üzerine konularak kesilir. Göbek uzun ise çocuğun okumuşlu,

B. Bayram, S. Dana. Manisa İli Gürsu Köyü Tatarlarında Doğum Adetleri

bağırır, gür sesli olacağına inanılır. Zaman zaman göbeğin doğum yapan kadın tarafından kesildiği de görülür.

Şimdi uygulanmayan bir geleneğe göre çocuk doğar doğmaz güzelce yıkanır ve her tarafı tuzla güzelce ovulur. Bu işlem tuzların bütün vücuduna yapışmasına kadar devam eder. Ardından tuzlar vücuttan düşene kadar biraz beklenir. Bu uygulama çocuğun pişik olmasını engellemek içindir.

Doğumda kadın çok kan kaybetmişse kadının yatağının altına kum konulur. İnanca göre bu kum kadının kanını toplayacak ve kanama duracaktır. Kanama devam ederse kadının karnına buz konulur.

Doğum yapmış kadına *lohusa* denir. Geleneğe göre kadın doğumdan sonra hamama sokulur. Hamamdan sonra da kadına çay ikram edilir.

Çocuk sarılıp kundaklandıktan sonra ilk önce babasının kucağına verilir. Babaya ilk müjdeyi verene para ya da hediyeler verilir.

Doğan çocuk sabırlı olsun, beklemesini bilsin diye hemen emzirilmez. Çocuk doğumundan üç ezan geçtikten sonra emzirilir.

Çocuğun ismi anne, baba ya da dedesi tarafından anne iyileştikten sonra verilir. İsim vermek için annenin iyileşmesi şarttır. Çocuğun ismi üç defa ezan okunduktan sonra molla tarafından kulağına fısıldanması şekliyle verilir.

Genel olarak çocuğa verilecek ismin ve anlamının İslam'a uygun olup olmadığına bakılır. Yakın zamana kadar bu gelenek güçlü bir şekilde korunmuştur. Genel olarak Kuran'ı Kerim'de geçen ve İslamî isimler seçilir. Bunlar arasında Zilhicce, Abdülkadir, Kerim, İbrahim, Harun, Eyüp, İlyas, Davud, Hamza, İsmail, Abdurrahman, Muharrem, Yusuf, Ömer yaygındır.

Çocuk ölümlerinin çok olduğu aileler de yeni doğan çocuğa Dursun adı verildiği tespit edilmiştir.

Kız ya da erkek çocukların doğumunun kutlanmasında farklılıklar ciddi bir şekilde görülme de erkek çocuğu için yapılan kutlamaların kız çocuğu için yapılan kutlamalara göre daha coşkulu olduğu söylenebilir.

Bebişey adı verilen bir gelenek bulunmaktadır. Bebek çayı anlamına gelir. Bebek çayı yapılıp tek seferde aile büyükleri, akrabalar ve komşular çaya çağrılır. Gelenler eli boş gelmezler, genel olarak bir metre kadar basma, giyim kuşam eşyası vb. hediyelerle gelirler. Çocuğun annesi de yiyecekler hazırlar ve bütün köye ikramda bulunur. Bebek çayının yanına *beliş*, *tıtmaç* gibi Tatar mutfağına ait yemekler hazırlanır. Bununla birlikte *bebek toyu* düzenlenir. Duyan ve davet edilen herkes bu toya katılır.

Doğumun kırkıncı gününde kırklama töreni gerçekleştirilir. Çocuğun yıkanacağı suya bir altın kırk defa batırılıp çıkarılır. Bunun sebebi ileride

zengin olması içindir. Kırklama için Tatarca bir ad kullanılmamaktadır. Kırklama işine kindik ebisi katılmaz, çocuğun nineleri yer alır.

Kırkı çıkana kadar annenin ve çocuğun özellikle geceleri dışarı çıkmaları sakıncalı ve kaçınılması gereken bir durumdur. Kırk gün dolana kadar bebeğin eşyalarının dışarıda bırakılmaması gerektiğine inanılır.

Bebek ile annenin tek tek ziyareti yerine köyün toplu bir şekilde ziyareti söz konusudur. Bu toplu ziyaret yukarıda geçtiği üzere bebek çayında gerçekleştirilir.

Kırkı çıkana kadar anne ile çocuk evde yalnız bırakılmaz.

Lohusalık döneminde kadının yastığının altına bir bıçak konular. Kırk basması inancı eskisi kadar güçlü olmasa da varlığını devam ettirmektedir.

Albastı inancı halen hatırlanmakla birlikte bu yeni nesil arasında unutulmaktadır.

Doğumdan sonra annenin sütü gelmezse çocuğu akrabalarından biri emzirir. Bu kişi özellikle seçilmemekle birlikte toplum için başkalarının çocuğunu emziren kişiler de bulunmaktadır. Çocuğu başkasının emzirmesi için babanın izni de şarttır.

Annenin sütü azalırsa sütünün artması için fasulye yedirilir.

Çocuğun giydiği eşyaların yıkandığı suyun gece gece dışarıya dökülmemesi inancı vardır.

Ölü doğan ya da doğduktan sonra ölen çocuk kefenlenir ve normal bir cenaze nasıl gömülüyorsa o şekilde gömülür.

Çocuk doğururken ölen kadın da halk arasında şehit olarak nitelendirilir.

0-1 yaş arası çocuklar beşikte yatırılır. Bu beşiklerin yapımında tahta kullanılır. Dört köşeli olan bu beşikler dikdörtgen biçimindedir. Üzerinde cibinlik yani sineklik bulunur.

Boş beşiğin sallanması hoş karşılanmaz. Eğer boş beşik sallanırsa çocuğun ağırlık olacağına inanılır. Ya da boş beşik sallanırsa perinin gelip beşiğin içine yatacağına inanılır.

Çocuk omzundan başlanarak sadece başı açık kalacak şekilde kundaklanır. Çocuk bir yaşına basana kadar *tipsiz iştan* denilen giysi giydirilir. Ayağına *papiy* adı verilen bir ayak giyimi giydirilir.

Çocuk uykusunda gülerse ya da ağlarsa eve misafir geleceğine inanılır. Yine çocuğun uykusunda gülüyor olması pirişterleri yani melekleri görüyor olduğuna inanılır.

Çocuk iki bacağı arasından bakarsa bu durum onun bir kardeş istediği anlamına gelir.

Çocuğun tırnağı ilk olarak doğumundan altı ay sonra kesilir. Tırnaklar kesildikten sonra atılmaz saklanır.

B. Bayram, S. Dana. Manisa İli Gürsu Köyü Tatarlarında Doğum Adetleri

Kız ya da erkek çocuğu fark etmez her ikisinin de saçları doğumundan bir hafta sonra kesilir.

Çocuğun ilk dişinin çıktığını gören ve bunu müjdeleyen kişiye hediyeler verilir. Ama ilk dişi gören annesi ise ona hediye verilmez.

Sonuç

Gürsu köyünde yaşayan Tatarların doğumla ilgili geleneklerinin bazıları iki temel faktör dolayısıyla unutulmuş ve unutulmaktadır. Bunlar yerli Türkiye Türkü nüfusla etkileşimin giderek artıyor olması diğeri de modern dünyanın getirmiş olduğu imkânlar. Öncelikle çevre köylerin yerli Türkiye Türkü köyleriyle çevrili olması sebebiyle Tatar Türkçesinin kullanımının özellikle genç nüfus arasında giderek azalması ve geleneklerin dışa açılmayla birlikte değişmesi ve dönüşmesidir. Bu durum öncelikle terminolojinin değişimine daha sonra geleneklerin karışıp birleşmesine yol açmaktadır. İkincisi ise gelişen teknoloji sebebiyle özellikle batıl inanç olarak ya da hurafe olarak adlandırılan inanç ve uygulamaların ortadan kalkmasıdır. Yine de bu çalışmada sunulan malzemelerden anlaşıldığı kadarıyla geleneklerin önemli bir bölümü günümüze kadar korunmuştur. Daha derinlemesine yapılacak derleme ve Rusya'da yaşayan Tatarların benzer konulu gelenekleriyle yapılacak karşılaştırmalı çalışmalar Gürsu köyündeki mevcut inanç ve uygulamaların daha iyi değerlendirilmesini sağlayacaktır.

Kaynak Kişiler

Fikriye Uygun, 75, Gediz, Ev hanımı.
Makbule Oykun, 79, Gediz, Ev hanımı.
Merziye Yılmaz, 66, Gediz, Ev hanımı.
Naime Akara, 54, Gürsu, Ev hanımı.
Zilhicce Demirel, 70, Gediz, Ev hanımı.

KAYNAKÇA

1. Belmerze, Ferah. Çifteler İlçesi Kazan Tatar Ağzı. Eskişehir, 2018 (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
2. Özkan, Fatma. Osmaniye Tatar Ağzı, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1997.
3. Şahin, Cemile. XIII. Yüzyıldan Günümüze Eskişehir Yöresinde Tatarlar, Ankara, 2011. (Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış doktora tezi)
4. Devlet N. Rusya Mültecileri Uzak Diasporaya Savrulan Tatarlar, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları., 2017. -264 s.
5. Ekici, Metin. Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri. Ankara, Geleneksel Yayınları, 2004.

6. Çobanoğlu, Özkul. Halkbilimi Araştırma Kuramları ve Yöntemleri Tarihine Giriş. Ankara, Akçağ Yayınları, 2005.
7. Goldstein S. Kenneth. Sahada Folklor Derleme Metotları. (Çev. Ahmet E. Uysal). Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1983.
8. Bayazitova F.S. Gomerin Öç Tuı, Kazan: Tatarstan Kitap Neşriyatı, 1992. -295 s.
9. Çetin Ç.Z. Tatar Türklerinin Gelenek ve Görenekleri, 2009. – 160 s.
10. Karimova, Rasiya., Müslüman Tatarlarda ve Kreşinlerde (Hristiyan Tatarlarda) Geçiş Dönemleri (Doğum, Evlenme, Ölüm), Kocaeli, 2017. (Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
11. Örnek, Sedat Veyis. Türk Halkbilimi. Ankara, Kültür Bakanlığı, 2000.
12. Асıpayамlı, Орhan. Türkiye’de Doğumla İlgili Ädet ve İnanmaların Etnolojik Etüdü. Ankara, Sevinç Matbaası, 1974.

Түйіндеме

Бұл мақалада Түркия Республикасының батыс бөлігінде орналасқан Маниса қаласы, Алашехир ауданы, Гурсу ауылында тұратын татарлар арасында бала тууға байланысты дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар қарастырылады. Гурсу - бұл Қазан татарлары қоныс тепкен ауыл, яғни тұрғындарының басым бөлігі татарлардан тұрады. Олардың Құтахия провинциясының Эфенди Көпрүсү ауылында тұратын кейбір туыстары белгілі бір дәрежеде Гурсу ауылы татарларының тілін, салт-дәстүрін сақтай алды. Гурсу ауылы татарларының нәрестенің дүниеге келуіне байланысты дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары экспедиция барысында жиналған материалдар негізінде қарастырылады. Зерттеу жұмысының барысында осы аймақтағы татар мәдениетінің болашағы туралы қорытынды жасалады.

Кілт сөздер: Түркиядағы татар мәдениеті, Түркиядағы татарлар, Гурсу татарлары, өтпелі салт-жоралар, Гурсуға өту рәсімдері
(Б. Байрам, С. Дана. Маниса қаласының Гурсу ауылында тұратын татарлар арасында бала тууға байланысты дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар)

Аннотация

В данной статье рассматриваются традиции и обычаи связанные с родами у татар, проживающих в деревне Гурсу, района Алашехира, города Манисы, расположенного в западной части Турецкой Республики. Гурсу - это деревня, в которую казанские татары эмигрировали и осели в тех краях. Население деревни составляют татары. Часть родственников, поселившихся в селе Эфенди Көпрюсю города Кутахья, в некоторой степени, сумели сохранить язык, обычаи и традиции татар деревни Гурсу.

Традиции и обычаи связанные с родами у татар деревни Гурсу, будут рассматриваться на основе собранных экспедиционных материалов. В результате этих оценок, будет сделан вывод, о будущем татарской культуры в данном регионе.

Ключевые слова: татарская культура в Турции, татары в Турции, татары Гурсу, ритуалы перехода, ритуалы переходов в Гурсу
(Б.Байрам, С.Дана. Традиции и обычаи связанные с родами у татар, проживающих в деревне Гурсу, города Манисы)